

Ontwerp Besluit van de Minister van Economische Zaken van [datum pm] 2016, nr. ETM / TM / [nummer pm], houdende wijziging van het Nationaal Frequentieplan 2014 (pakket 2016-1)

De Minister van Economische Zaken;
Gelet op artikel 3.1 van de Telecommunicatiewet;

Besluit:

Artikel I

De bijlage bij het besluit van de Minister van Economische Zaken van 3 november 2014, DGETM-TM / 14179469, houdende vaststelling van het Nationaal Frequentieplan 2014 (Nationaal Frequentieplan 2014)¹ wordt als volgt gewijzigd:

Artikel I

In de frequentietabel worden de regels, luidende

A

In de frequentietabel worden de regels, luidende

Bandgrens	ITU dienst	Bestemming	Verdeelmechanisme
526,5 kHz	BS	Omroep, HOLO04 HOLO01	Vergunningverlening aan publieke media-instellingen op aanvraag en vergunningverlening aan commerciële omroep via veiling of vergelijkende toets.
1606,5 kHz vervangen door			
Bandgrens	ITU dienst	Bestemming	Verdeelmechanisme
526,5 kHz	BS	Omroep, HOLO04 HOLO01	Geen nieuwe vergunningen.
	/bs/	Laagvermogen omroep, HOLO03 & commercieel HOLO01	Vergunningverlening op volgorde van binnenkomst van de aanvraag.
1606,5 kHz			

B

In de frequentietabel worden de regels, luidende

Bandgrens	ITU dienst	Bestemming	Verdeelmechanisme
1452 MHz	BS	Digitale omroep 5.341 5.345 HOLO02	Verdeling is aangehouden.
	MS	Mobiele communicatie 5.341	Verdeling is aangehouden.
1479,5 MHz	BSS	Omroep, S-DAB inclusief CGC's 5.208B 5.341 5.345 HOLO11	Voor het ruimtesegment is vergunningverlening is niet van toepassing. Verdeling is aangehouden voor de complementaire grondstations.
	MS	Mobiele communicatie 5.208B 5.341	Verdeling is aangehouden.
1492 MHz			

¹ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2014-33116.html>

Versie voor publieke consultatie, vs 29 dec 2015

vervangen door

Bandgrens	ITU dienst	Bestemming	Verdeelmechanisme
1452 MHz	MS	Mobiële communicatie, supplemental downlink 5,341	Verdeling is aangehouden.
1492 MHz			

C

In de frequentietabel worden de regels, luidende

Bandgrens	ITU dienst	Bestemming	Verdeelmechanisme
3300 MHz	RLS	Radioplaatsbepaling 5.149	Aangewezen voor Defensie.
3400 MHz			

vervangen door

Bandgrens	ITU dienst	Bestemming	Verdeelmechanisme
3300 MHz	RLS	Radioplaatsbepaling 5.149	Aangewezen voor Defensie en overigens vergunningverlening op volgorde van binnenkomst van de aanvraag.
3400 MHz			

D

Aan annex 4, Gebruikte afkortingen en begrippen, wordt in de alfabetische volgorde toegevoegd:

Supplemental downlink oftewel SDL: een ongepaarde frequentieband die gecombineerd is met een gepaarde frequentieband in een mobiel communicatienetwerk met als functie de downlink capaciteit te verhogen. Hiermee kan een mobiele operator zijn netwerkcapaciteit beter laten aansluiten op het meest voorkomende, doorgaans asymmetrische mobiele verkeerspatroon, dat wil zeggen meer downlink verkeer dan uplink verkeer.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Dit besluit wordt met de toelichting in de Staatscourant geplaatst.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

Tegen dit besluit kan degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken binnen 6 weken na de dag van dagtekening van deze Staatscourant een gemotiveerd beroepschrift indienen bij de rechtbank Rotterdam, Postbus 50950, 3007 BL, Rotterdam.

Toelichting

I Algemeen

Nationaal Frequentie Plan

Bij besluit van 3 november 2014 is op grond van artikel 3.1, eerste lid, van de Telecommunicatiewet het Nationaal Frequentieplan 2014, hierna 'NFP', vastgesteld. In het NFP licht de rijksoverheid de systematiek van de ordening van het frequentiespectrum toe, en beschrijft de doelstellingen van het frequentiebeleid en frequentiebeheer; het vermijden van interferentie (storing) tussen frequentiegebruikers is hierbij de hoofddoelstelling.

Het belangrijkste onderdeel van het NFP is de frequentietabel waarin per frequentieband wordt aangegeven voor welk type gebruik deze band bestemd is en volgens welk verdeelmechanisme deze band beschikbaar wordt gesteld voor frequentiegebruikers. In feite is het NFP een bestemmingsplan voor het radiospectrum. Op basis van dit plan wordt de vergunningverlening, het gebruik en het beheer van het spectrum uitgevoerd. Het Nationaal Frequentieregister (NFR) geeft nadere informatie omtrent laatstgenoemde zaken.

Aanleiding en inhoud van het besluit

Veranderingen in technologie, markt en maatschappij maken het gewenst het nationaal frequentieplan van tijd tot tijd aan te passen zodat ruimte kan worden gegeven aan de nieuwe ontwikkelingen en spectrumbehoeften, en ook zodat recente harmoniserende (internationale) spectrumbesluiten kunnen worden geïmplementeerd. Dit wijzigingspakket bevat de volgende onderdelen. De middengolf-radioband wordt bestemd voor laagvermogen omroep, waarvoor op volgorde van binnenkomst van de aanvraag vergunningen worden verdeeld. In de L-band wordt de mobiele bestemming ingeperkt naar supplemental downlink. In de band 3300 – 3400 MHz wordt de dienst Radioplaatsbepaling ook toegankelijk gemaakt voor andere partijen dan Defensie.

Dit besluit is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit houdt in dat dit voorgenomen besluit zes weken als ontwerp publiek ter inzage heeft gelegen zodat een ieder zijn/haar zienswijze hierop kon geven. Dit besluit is via de site www.internetconsultatie.nl in ontwerpvorm voor reacties aangeboden van [31 december 2015](#) tot en met [14 februari 2016](#). [Daarop zijn \[x\] reacties ontvangen, welke tot de volgende aanpassingen hebben geleid . . . pm](#)

Voorschriften en beperkingen

Om storing te voorkomen en doelmatig gebruik van het frequentiespectrum te bevorderen worden aan het gebruik van frequenties voorschriften en beperkingen verbonden. In de regel worden deze voorschriften en beperkingen in de vergunning bepaald. Echter, wanneer het gebruik van het frequentiespectrum is vrijgesteld van een vergunning worden in de Regeling gebruik van frequentieruimte met meldingsplicht 2015 of de Regeling gebruik van frequentieruimte zonder vergunning en zonder meldingsplicht 2015 de nadere eisen gesteld.

Gevolgen voor de regeldruk

[pm](#)

II Artikelen

Artikel I

Onderdeel A

Deze NFP-wijziging betreft de frequentieruimte 526,5 kHz -1606,5 kHz, traditioneel de middengolfband, ook wel AM-band genoemd, waarop gedurende vele decennia landelijke radio-omroep is uitgezonden. Deze band wordt bestemd voor laagvermogen omroep voor enerzijds evenementen en bedrijfsondersteunende diensten zoals vastgelegd in nationale voetnoot HOL003, en anderzijds voor radio voor kleine kring. Vergunningen hiervoor worden verdeeld op volgorde van binnenkomst van de aanvraag.

Na de laatste grote verdeling van commerciële radiovergunningen in 2003 is het gebruik van de middengolfband volgens de (hoogvermogen) werkwijze van toen aanmerkelijk teruggelopen. Sinds die verdeling heeft Agentschap Telecom meerdere middengolfvergunningen ingetrokken wegens het niet (meer) voldoen aan de ingebruiknameverplichting. In 2010 kwam het bureau *SEO Economisch Onderzoek* in een studie² tot de conclusie dat de exploitatie van enkel een middengolfvergunning geen economische waarde heeft voor een toetreders. Recent zijn ook NPO Radio 5 en Radio 10 Gold gestopt met uitzenden op de middengolf. Van het merendeel van de vergunningen met hoge vermogens is het (maximum) zendvermogen op verzoek van vergunninghouders verlaagd. Ook in veel andere EU-lidstaten worden steeds meer hoogvermogen-middengolfzenders afgeschakeld. Die afschakeling hangt ook samen met de overstap naar digitale etherradio. De algemene verwachting is dat de afschakeling van grote, analoge AM-zenders een voortgaand proces is. Daarom is het niet meer te verdedigen om in deze band verder nog vergunningen voor hoogvermogen radio uit te geven.

Tegelijk blijkt er in de markt juist wel belangstelling voor radio met een beperkt bereik. In de eerste plaats wordt deze middengolfband daarom beschikbaar gemaakt voor laagvermogen omroep voor evenementen en bedrijfsondersteunende diensten zoals vastgelegd in nationale voetnoot HOL003: omroep als bedoeld in artikel 6.9 van de Mediawet 2008 ten behoeve van een evenement of bedrijfsondersteunende dienst met een zendbereik dat beperkt is tot de locatie waarop het evenement plaatsvindt dan wel de locatie waarop het bedrijf zijn activiteiten uitoefent.

In de tweede plaats wordt de band bestemd voor laagvermogen omroep, bijvoorbeeld particulieren die lokale radio als hobby uitoefenen, gebruik door sportverenigingen, bedrijven die lokaal reclame of achtergrondinformatie willen verspreiden enz. Hierbij kan worden gedacht aan enerzijds zogenaamde LPAM-radio, oftewel Low Power Amplitude Modulation waarbij het toegepaste en toegestane vermogen in principe lager is dan 1 Watt; in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk komt dit soort radio-omroep dikwijls voor. En anderzijds wordt hierbij gedacht aan omroep met wat meer bereik, bijvoorbeeld gemeentelijk, waarbij vermogens zouden kunnen worden toegepast tot maximaal 100 Watt. Na de tabelbestemming 'laagvermogen omroep' wordt voor deze categorie de inperking 'commercieel' gebedigd, waarmee niet wordt bedoeld dat deze vergunninghouders per se met winst oogmerk dienen te opereren, doch spectrumgebruikers worden bedoeld anders dan publieke omroep; deze categorieopdeling komt voort uit de Mediawet.

Deze vergunningen worden op *non interference basis*³ uitgegeven. Omdat vergunningen voor laagvermogen een beperkt bereik hebben, minder bescherming genieten en de commerciële mogelijkheden beperkt zijn, worden aan deze vergunningen geen verplichtingen voor digitale radio-omroep gekoppeld. De (beperkende) voorwaarden zullen worden vermeld in een gedragslijn, in het nationaal frequentieregister en in de uit te geven vergunningen.

² <http://www.seo.nl/pagina/article/waarde-commerciele-radiovergunningen/>

³ Non interference basis oftewel NIB; dit houdt in dat de betreffende radiodienst gebruik mag maken van deze frequentieband onder de voorwaarde dat deze geen storing veroorzaakt aan de radiodiensten met een primaire of secundaire status en bovendien storing accepteert die het van hen ondervindt.. Deze laagvermogenszenders blijven binnen de rechten die we als Nederland hebben.

Omdat deze band voortaan voor laagvermogen omroep wordt bestemd zijn frequenties meermaals in te zetten. Deze herbestemming zal daardoor leiden tot een veel doelmatiger gebruik van de middengolfband. Verwacht kan worden dat deze frequentieruimte voldoende is om aan de vraag te voldoen zodat verdeling op volgorde van binnenkomst van de aanvraag hiervoor het adequate verdeelmechanisme is.

Deze wijziging ziet niet op de huidige vergunningen die nu nog in gebruik zijn. Voor deze vergunningen blijft het oude beleid gelden. Indien vergunninghouders gebruik wensen te maken van het nieuwe beleid kunnen zij hun huidige vergunning inleveren bij Agentschap Telecom en op volgorde van binnenkomst een nieuwe vergunning met beperkt vermogen aanvragen. Na een periode van vier jaren wordt het uitvoeringsbeleid geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Onderdeel B

In de band 1452 MHz tot 1492 MHz, deel van de L-band, wordt na de bestemming 'Mobiele communicatie' de verbijzondering c.q. inperking 'supplemental downlink' toegevoegd (SDL). De bestemming voor digitale radio-omroep, te weten T-DAB en S-DAB wordt gewist.

Verdeling van vergunningen wordt nog aangehouden.

Deze wijziging is een eerste bestemmings- en implementatiestap van het uitvoeringsbesluit (EU) 2015/750 van de Commissie van 8 mei 2015 betreffende de harmonisering van de frequentieband 1452-1492 MHz voor terrestrische systemen die elektronischecommunicatiediensten kunnen verschaffen in de Unie.⁴

Met het NFP 2014 was in deze band de bestemming 'mobiele communicatie' al toegevoegd, ter implementatie van ECC besluit (13)03.⁵

Supplemental downlink (SDL) houdt in dat deze band alleen mag worden gebruikt voor mobiele communicatiesignalen die gaan van een basisstation naar een eindapparaat, c.q. smartphones, tablets, dongles enz, of iets technischer gezegd, de band is alleen te gebruiken voor mobiele downlink, niet voor de mobiele uplink. Een operator met gebruiksrecht voor deze band kan deze combineren met een andere band voor mobiele communicatie en daardoor extra capaciteit op zijn mobiele netwerk creëren. Hiermee kan een mobiele operator zijn netwerkcapaciteit beter laten aansluiten op het doorgaans asymmetrische mobiele verkeerspatroon, dat wil zeggen met (veel) meer downlink verkeer dan uplink verkeer. Daardoor kan de gebruikerservaring van de mobiele internetter aanzienlijk worden verhoogd.

Het ministerie van Economische Zaken oriënteert zich op dit moment nog wat het meest passende verdeelmoment voor deze band is, wat het best passende verdeelmechanisme is en hoe deze verdeling zich idealiter verhoudt tot komende andere verdelingen van mobiele banden zoals de 700 MHz band en de 2,1 GHz band. Een multibandveiling met één of meer andere (genoemde) banden is een mogelijkheid, evenals een aparte maatwerkveiling voor de L band. Ook een Verdeling op Afroep (VoA)⁶ is voor deze L-band een optie.

Het ministerie heeft het voornemen om de verdeling van deze band nog enige tijd aan te houden. Het apparaatuaanbod voor mobiele communicatie in deze band is nog beperkt. Daarbij zijn sinds de laatste Wereld Radio Conferentie, gehouden in november 2015, nu ook de aangrenzende banddelen 1427 MHz – 1452 MHz en 1492 MHz – 1518 MHz voor mobiele communicatie c.q. IMT geïdentificeerd. Ook voor deze banddelen is apparatuurontwikkeling te voorzien, wat over enige tijd mogelijk een breder te verdelen spectrumdeel betekent. Ook geeft de extra tijd gelegenheid voor het bepalen van

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015D0750&from=NL>

⁵ <http://www.erodocdb.dk/Docs/doc98/official/pdf/ECCDEC1303.PDF>

⁶ <http://www.agentschaptelecom.nl/onderwerpen/zakelijk-gebruik/mobiele-communicatie/verdeling-op-afroep>

een optimale afstemming van verdeling van deze L-band op die van de andere hierboven genoemde mobiele banden.

Onderdeel C

In de band 3300 MHz – 3400 MHz wordt de bestaande bestemming 'Radioplaatsbepaling' ook voor partijen anders dan Defensie beschikbaar gemaakt, en wel op volgorde van binnenkomst van de aanvraag. Defensie gebruikt deze band voor een publieke taak. Door de uitbreiding kunnen overige partijen voor deze band een vergunning aanvragen voor het uitvoeren van atmosferonderzoek met radars.

De Minister van Economische Zaken
H.G.J. Kamp